

Bijlage 3: Procesvoorstel Opties in toezicht begroting 2021

Aanleiding

In het AO over de financiële verhoudingen van 2 juli heeft de minister van BZK toegezegd met de gedeputeerden, die financieel toezicht op gemeenten uitoefenen, in gesprek te gaan hoe toezicht uit te voeren bij begroting 2021 in relatie tot corona. In en voorafgaand aan het AO van 2 juli is de behoefte neergelegd om tot afspraken te komen over:

- het verruimen van de deadline voor het indienen van de begroting (15 november),
- een uniforme invulling van het toezicht t.a.v. effecten corona op de begroting van gemeenten.

De minister heeft toegezegd in augustus een gesprek met gedeputeerden over dit onderwerp in te plannen, opdat gemeenteraden voor besluitvorming over hun begroting 2021 inzicht in deze vragen hebben. De minister heeft aangegeven de kamer begin september over deze afspraken te informeren.

Situatie

De eerste verkenning van het vraagstuk leert dat er tweeledig inzicht nodig is om een passende vorm van financieel toezicht op gemeenten in relatie tot corona te bepalen. Allereerst is prospectief inzicht nodig in de financiële positie van gemeenten en welke gemeenten aangeven problemen te hebben met de indieningsdatum voor de begroting 2021. Daarnaast is inzicht nodig in welke situaties een uitzondering in het toezicht uitkomst biedt voor gemeenten en voor hoeveel gemeenten dat zou spelen, welke ruimte wet- en regelgeving biedt en welke voorwaarden nodig zijn bij de uitzonderingen.

Bij het prospectieve inzicht kan gebruik gemaakt worden van zowel de aanwezige gemeentelijke informatie bij provinciaal toezichthouders als ook van hun relatie met gemeenten voor verdere duiding van het inzicht. Het benodigde inzicht wordt uitgewerkt in een vooraf in gezamenlijkheid opgesteld model van weergave, zodat weging, optelbaarheid en vergelijk mogelijk is.

Bij de uitwerking van de opties in toezicht zal specifiek aandacht zijn voor de volgende uitgangspunten:

- Incidentele effecten als gevolg van corona moeten niet tot structurele bezuinigingen leiden.
- De ruimte in toezicht is als uitzondering toe te passen waar dat passend is voor de problematiek en onder strikte voorwaarden.
- Terughoudendheid in het toepassen van de ruimte in toezicht is geboden om te voorkomen dat structurele tekorten of problemen als gevolg van andere oorzaken dan corona uit beeld raken.
- Het toezicht bevordert en borgt een gezonde financiële huishouding en signaleert vroegtijdig risico's.
- Het toezicht is proportioneel, transparant, efficiënt, effectief en risicogericht en kent uniformiteit in methodiek.

De doorlooptijd tot 17 augustus is te beperkt gebleken voor de uitwerking van deze vragen. Het is dan ook niet mogelijk de kamer en gemeenten begin september te informeren. Hieronder is een procesvoorstel opgenomen voor het opleveren van de benodigde informatie voor besluitvorming over een uniforme invulling van het toezicht 2020 in het BO van 24 september met de gedeputeerden. De kamer en gemeenten kunnen dan aansluitend geïnformeerd worden.

Acties

Ter beslissing

Het BOFV stemt in met onderstaand procesvoorstel:

1. Alle provincies leveren uiterlijk 13 september 2020 prospectieve inzichten op per gemeente (obv een afgestemd model).
2. Alle provincies werken samen met BZK een totaal inzicht gemeenten uit en een voorstel voor passende opties in het toezicht 2020.

3. Het totaal inzicht en een voorstel voor passende opties in toezicht wordt afgestemd in een interbestuurlijke werkgroep op 14/15 september (bij voorkeur de bestaande werkgroep financiële positie gemeenten).
4. In het BOFv van 10 september wordt kort stil gestaan bij de vraag of het proces op koers ligt en of inhoudelijke issues voorafgaand besluitvorming vergen.
5. In het BO van 24 september 2020 met gedeputeerden wordt het totaal inzicht besproken en vindt besluitvorming plaats over het voorstel opties in toezicht.
6. de Minister van BZK informeert de kamer en de gemeenten eind september, in plaats van begin september, over de afspraken hoe wordt omgegaan met het financieel toezicht voor de begrotingen 2021.